

Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

A TEHTÄVIEN UUELLEEN ORGANISOINTI

Kohta 1. Tässä voitte kommentoida Lupa- ja valvontavirastoa koskevaa lakiehdotusta (liite 1), sen säännökohtaisia perusteluja, sitä koskevia yleisperusteluosuuksia ja muita lukuja hallituksen esityksessä (liite 4) sekä valtioneuvoston asetusta Lupa- ja valvontavirastosta (liite 6) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotuksia Lupa- ja valvontavirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännökohtaisiin perusteluihin, Kommentit Lupa- ja valvontavirastoa koskeviin yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä, Muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen Lupa- ja valvontavirastosta.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 1? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 2.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Muutos- ja korjausehdotuksia Lupa- ja valvontavirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännökohtaisiin perusteluihin

Luku 1 Yleiset säännökset (1-3 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

- Viraston toimialueena on koko maa, joten alueellisten erityispiirteiden tunnistamisen ja huomioon ottamisen varmistamiseen tulee kiinnittää huomiota. Riittävän kattava alueellinen substanssiosaaminen tulisi varmistaa. Perustettavan lupa- ja valvontaviraston päätoimipaikan tulee olla Kouvolassa. Kouvolan kaupunki sijaitsee keskeisellä paikalla ja on saavutettavissa helposti myös pääkaupunkiseudulta

-Viraston toimialat ja tehtävät ovat varsin laajat, ja siten sen toiminta tulee vaikuttamaan laaja-alaisesti. Lisäksi virastolla voi olla myös muita erikseen säädettyjä tehtäviä, joita ei ole luonnoksessa avattu.

- Hallitusohjelman mukaan aluehallintouudistuksen tärkein ajuri on vihreälle siirtymälle tärkeiden investointien vauhdittaminen. Uudistuksen mittakaava on kuitenkin paljon laajempi, koska

valmistelussa on tarkasteltu muitakin viranomaistoimintoja. Kouvolan kaupunki kannattaa lupatoimintojen keskittämistä ja yhden luukun mallia. Investointien edistämiseksi hallituksen tulee kuitenkin tarkastella myös muita keinoja. Nyt kyseessä olevassa esityksessä on tarkasteltu investointipäätösten vauhdittamista vain esitetyllä virastouudistuksella.

- Ympäristöhallinnon ja sosiaali- ja terveydenhallinnon osalta viranomaisrakenne muuttuisi, kun valtion lupa- ja valvontatehtävät kuuluisivat ehdotuksen mukaisesti samalle valtakunnalliselle viranomaiselle. Hyvinvointialueuudistuksen myötä on tarkoituksenmukaista, että sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen valvonta siirretään yhdelle valtakunnalliselle viranomaiselle. Eri aluehallintovirastoilla on ollut toisistaan eroavia tulkintoja lainsäädännön ja asetusten vaatimuksista esimerkiksi luvituksessa ja valvonnassa, eivätkä ne ole olleet perusteltavissa alueellisilla eroilla. Myös resurssit voidaan jakaa tasaisemmin ja joustavammin, kun henkilöstö työskentelee yhden työnantajan palveluksessa.

- Lupatoimintojen ja valvonnan keskittämisen hyvinä puolina ovat viranomaisten tulkintaerojen väheneminen, hakijoiden yhdenmukaisempi kohtelu ja odotettu vihreän siirtymän nopeutuminen. Mallin toimivuutta ja oikeusturvan toteutumista arvioidaan säännöllisesti eri näkökulmista.

Luku 2 Organisaatio (4 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

- Viraston toimipaikkojen, alueelliset yksiköiden ja työntekopaikkojen osalta ei ole samantekevää, miten ne sijoittuvat. Seikalla on merkitystä myös siihen, miten maan ja maakuntien eri osista on saatavissa osaavaa ja sitoutunutta henkilöstöä. Mikäli viraston päätoimipaikka ei tule Kouvolaan on Kouvolaan keskistettävä vahva alueellinen toimipiste.

- Organisaatioon tulisi harkita lisättäväksi alueellista viranomaisyhteistoimintaa ja kansalaisten oikeusturvaa varmentava rakenne.

Luku 3 Johtaminen (5-8 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

- Viraston työjärjestyksestä päättää pääjohtaja, osaston työjärjestyksestä osastopäällikkö. Näin ollen pääjohtaja ja osastopäälliköt päättävät viraston toimipaikoista ja työntekopaikoista. Tässä mielessä jää avoimeksi, millä tavalla varmistetaan riittävä alueellinen yhteistoiminta. Olisi suotavaa, että maakuntia ja kuntia kuullaan riittävästi toimipaikkojen sijoittelun suhteen, kuten muistakin työjärjestyksessä määriteltävistä asioista hyvissä ajoin jo valmistelun aikana.

Luku 4 Ohjaus (9-12 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

- Ei lausuttavaa.

Luku 5 Viraston erinäisiä tehtäviä koskevat säännökset (13-16 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

- Ei lausuttavaa.

Luku 6 Virkojen täyttäminen ja erityiset kelpoisuusvaatimukset (17-21 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

- Ei lausuttavaa.

Luku 7 Erinäiset säännökset (22-29 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

- Ei lausuttavaa.

Luku 8 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset (30-36 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

- Uuden organisaation ehdotetaan aloittavan toimintansa 1.1.2026. Kouvolan kaupunki pitää uudistukselle asetettua aikataulua sinänsä hyvänä, mutta nopea toimeenpano sisältää myös riskejä.

-Uuden viraston perustaminen ja toiminnan käynnistäminen saattaa viedä resursseja substanssiasioiden, kuten esimerkiksi ympäristölupa- ja sosiaaliasioiden, hoitamiselta. Hakemusten käsittely ja päätösten tekeminen saattavat hidastua, kun henkilöstöresurssia pitää kohdentaa muutosten suunnitteluun ja toteuttamiseen. On oleellista huolehtia siitä, ettei uudistus vaikuta tärkeiden viranomaistoimintojen viivytyksettömään hoitamiseen.

Kommentit Lupa- ja valvontavirastoa koskeviin yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

- Ei lausuttavaa.

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

- Ei lausuttavaa.

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

- Ei lausuttavaa.

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

- Ei lausuttavaa.

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

- Ei lausuttavaa.

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

- Ei lausuttavaa.

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

- Ei lausuttavaa.

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

- Ei lausuttavaa.

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

- Ei lausuttavaa.

Muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen Lupa- ja valvontavirastosta

Kommenttinne asetuksesta

- Esityksen mukaan Lupa- ja valvontavirastolle tulisi alueiden käytön valvonta ja ohjaus. Tällä on vaikutusta myös kuntien itsemääräämisoikeuteen. Alueiden käytön osalta virastouudistuksen tavoite ja tarkoitus ei ole selvä. Uudistuksen täytäntöönpanossa tulee varmistaa, että luodut toimintamallit ja eri virastojen välinen työnjako eivät aiheuta tarpeetonta viivytystä kuntakaavoitukseen. Viranomaisyhteistyön tulee olla aidosti rakentavaa ja yhteensovittavaa.

Kohta 2. Tässä voitte kommentoida elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevaa lakiehdotusta (liite 2) ja sen säännöskohtaisia perusteluja, sitä koskevia yleisperusteluosuuksia ja muita lukuja hallituksen esityksessä (liite 4) sekä valtioneuvoston asetusta elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta (liite 7) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotuksia elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevaan lakiehdotukseen ja sen

säännöskohtaisiin perusteluihin, Kommentit elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskeviin yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä sekä muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 2? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 3.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Muutos- ja korjausehdotuksia elinvoimakeskuksia ja kehittämis- ja hallintokeskusta koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännöskohtaisiin perusteluihin.

Luku 1 Elinvoimakeskuksia koskevat yleiset säännökset (1-5 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

- Tehtäväkenttä on laaja ja suhde mm. maakuntien liittoihin ja niiden tehtäviin voivat sisältää päällekkäisyyttä, ainakin EU-tukien kohdentamisessa elinvoimaa kehittäviin hankkeisiin.
- Tukien toimeenpanotehtävissä ja maksajavirastotehtävien hoitamisessa on ollut ongelmia ja haasteita jo nykyisellään. Tämä ja mainittu asiakaslähtöisyys digitalisaatiota hyödyntäen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa tulisi määritellä siten, että rahoituslähteiden tarpeeton pirstaloituminen vähenisi ja rahoituksen hakeminen olisi mahdollisimman yksinkertaista ja selkeää.
- Tehtävien hoitaminen useamman kuin yhden keskuksen toimialueella voi olla perusteltua, mutta tulisi määritellä selvästi mitä viime kädessä tarkoitetaan asiakkaiden yhdenmukaisella kohtelulla esim. käsittelyaikojen, ohjauksen ja neuvonnan menettelyjen muodossa.
- Tavoitteen ollessa ”Elinvoimakeskukset toimivat asiakaslähtöisesti, digitalisaatiota hyödyntäen ja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa” tulee huomioida, että asiakaslähtöisyys ei aina toteudu panostamalla digitaalisuuteen. Erityisesti maantieteellisen saavutettavuuden heikentyessä keskusten määrän vähentyessä on palveluiden suunnittelussa huomioitava ne asiakkaat, joilla ei ole osaamista, pääsyä tai tarvittavia yhteyksiä, jotta digitaalisia palveluita pystyisi hyödyntämään.
- Hallintoa uudistettaessa on myös pyrittävä keventämään elinkeinonharjoittajien hallinnollista taakkaa. Byrokratian purkaminen tulisi olla rakenteitten uudistamiseen verrattavissa oleva tavoite. Viranomaisten tehtäviä on pyrittävä vähentämään ja normeja purettava. Luvanvaraisuuksia on muutettava mahdollisuuksien mukaan ilmoitusvelvollisuudeksi.

Luku 2 Elinvoimakeskusten ohjaus ja johtaminen (6-12 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

- TEM laadittavan strategia-asiakirjan osalta mainitaan, että se laaditaan tarvittavin osin myös maakuntien liittojen kanssa. Olisi paikallaan lisätä myös kunnat. Maakuntien alueella olevien kuntien tilanteet, olosuhteet ja tavoitteet voivat vaihdella enemmän kuin kokonaisten maakuntien mittakaavassa.

- Myös kuntien näkemykset tulisivat suoraan tulossopimukseen, toivottavasti myös suoria tukien kohdentamisen välineitä kunnille.

Luku 3 Kehittämisen- ja hallintokeskusta koskevat säännökset (13-19 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

- Ei lausuttavaa.

Luku 4 Elinvoimakeskuksia sekä kehittäminen- ja hallintokeskusta koskevat erinäiset säännökset (20-25 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

- Ei lausuttavaa.

Luku 5 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset (27-30 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

- Ei lausuttavaa.

Elinvoimakeskuksia sekä kehittäminen- ja hallintokeskusta koskevat yleisperustelut ja muut luvut hallituksen esityksessä

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

- Valmistelun aikainen avoimempi tiedottaminen ja osallistaminen olisi hyvä huomioida.

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

- Virastojen tehtävät, toimialueet, nykytilanne ja kehitys on kuvattu seikkaperäisesti, ja arviot toiminnasta pääpiirteissään oikeaan osuvaksi mm. hallinnon siilomaisuuden osalta. Aluehallinnon rakenteen kehittämisessä olennaiseksi on arvioitu sen linjaaminen, otetaanko tavoitteeksi ensisijaisesti monialainen vai hallinnonalakohtainen ja alueellisen vai valtakunnallisen toimivallan organisoimisen malli. Monialaisuus tuonee parhaiten kyvykkyyttä ratkoa kompleksisia tehtäviä muuttuvassa toimintaympäristössä. Tavoitteeksi asetettu ns. ”yhden luokan” malli ei toteutune, ainakaan häiriöttömästi, luonnoksessa esitetyillä ratkaisuilla.

- Yritysten kehittämisavustusten myöntö- ja maksatusprosessit on todettu pääsääntöisesti hyviksi, joskin alueellisesti vaihtelua voi olla melkoisesti. Maksatusten viivästyminen jo myönnettyille tuille on kriittinen asia, ja on voinut johtaa hakijasta riippumattomista syistä kohonneisiin rahoituskustannuksiin.

- Virastojen alueellisesti rajatun toimivallan ja työmäärään nähden ilmeisen riittämättömän henkilöstömäärän suhteen tilanne voi uudistuksella jossain määrin helpottua, oletuksella että toimipaikkojen sijoittelussa ja määrässä sekä työtekopaikkojen määrittelyssä onnistutaan. Henkilöstön saatavuus ja sitoutuminen on varmistettavissa ns. hajasijoitusratkaisulla.

- Ottaen huomioon samanaikaiset muut lainsäädäntöhankkeet ja jo toimeenpannut uudistukset, on riskinä tehottomuus ja kustannusten nousu sekä asiakkaiden kannalta palveluiden heikentyminen nykytilasta entisestään.

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

- Tavoiteasetanta vaikuttaa yleisesti ottaen hyväksyttävältä.

- Ratkaisukäytäntöjen yhdenmukaistaminen vahvistanee käytäntöjen ennakoitavuuden kautta asiakkaiden yhdenvertaisuuden ja muiden perusoikeuksien yhdenmukaista toteutumista. Oleellista jatkon kannalta on, muodostuuko säädösten tulkintalinjaksi ns. asiakasta paremmin suosiva, vai joku muu.

- Uudistuksen toteuttaminen todetaan näyttäytyvän kansalaisille ja yrityksille asioinnin sujuvoitumisena, käsittelyaikojen lyhentymisenä sekä vähentyvänä muutoksenhakutarpeena. Jää avoimeksi, miten määritellään em. laadullisten tavoitteiden hyväksyttävät tavoitetasot.

- Elinvoimakeskuksia koskevissa tavoitteissa todetaan, että valtion aluehallinnon toimintaa tulee uudistaa alue- ja asiakaslähtöisemmäksi sekä tuloksellisemmäksi ja vaikuttavammaksi. Tavoitteena on, että sekä valtakunnallisella, että alueellisella tasolla valtion aluehallinto kykenee tukemaan alueiden elinvoimaa ja alueiden omiin vahvuuksiin ja erityispiirteisiin perustuvaa alueiden kehittämistä. Tämä todetaan toteutettavan yhteistyössä maakuntien liittojen kanssa. Tässä yhteydessä tulisi tavoitteisiin kirjata, että tehtävä toteutetaan yhteistyössä myös kuntien kanssa, sillä niillä on tärkein rooli ja paras näkemys oman alueensa elinvoiman kehittämisestä. Kuntien ja valtionhallinnon välistä yhteistyötä alueiden elinvoiman kehittämiseksi olisi syytä entisestään tiivistää, mikäli tavoitellaan lukuun kirjattua toiminnan alue- ja asiakaslähtöisyyttä sekä tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

- Tavoitteisiin on kirjattu, että valtakunnallisesti tai alueellisesti keskitettyjen tehtävien osalta pyritään toiminnalliseen johdonmukaisuuteen ja keskittämään sellaiset toiminnallisesti synergiset toiminnot, jotka eivät edellytä vahvaa paikallistuntemusta ja läsnäoloa. Miten nämä toiminnot on tunnistettu, ja onko vaarana, että asiakaslähtöisyys ei tässä toteudu: erityisesti lähellä asiakasrajapintaa olevissa toiminnoissa, yritysten ja maaseudun kehittämiseen sekä näiden rahoitukseen liittyvät palvelut tulee olla saatavilla kaikissa elinvoimakeskuksissa.

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

- Yleisellä tasolla voi yhtyä kirjaukseen, että valtakunnallisen viraston henkilöstön alueellinen tuntemus on oltava hyvää ja luvitusta käsitteleviä toimipisteitä on jatkossakin oltava kattavasti eri puolilla Suomea. Lupa- ja valvontavirasto valtakunnallisuus ja monialaisuus on lähtökohtana hyvä ratkaisu, oletuksella että toimipaikkoja sekä työtekopaikkoja on myös Kaakkois-Suomessa ja Kouvolassa. Varautumiseen liittyen valtakunnallisen viraston alueellisen läsnäolon ja

yhteistoiminnan toteutumista alueellisten viranomaisten ja toimijoiden kanssa tulisi parantua nykyisestä.

- Häiriöttömän siirtymän takaamiseksi toimialasidonnaisten digipalveluiden käytettävyys uusissa viranomaisissa niiden aloittaessa toimintansa on kriittisen tärkeää. Suoria taloudellisia vaikutuksia kotitalouksiin uudistuksella ei todeta olevan. Virastorakenteen muutoksella (tiivistymisellä) on kuitenkin epäsuoria vaikutuksia, työpaikkojen ja työpisteiden sijaintien kautta sekä viraston menojen kehityksen kautta. Nettovaikutukset selvinnevät vasta ajan kuluessa.

- Vihreän siirtymän investointien osalta todetaan mahdollisuudet jopa 3 mrd. lisäyksiin investoinneissa vuosittain. Valtion tulisi kiireellisesti jo ennen tätä lainsäädäntöhanketta yksiselitteisesti ratkaista alueidenkäyttölain uudistuksessa kunnille aiempaa vahvemmat valtuudet poiketa maakuntakaavassa esimerkiksi tuulivoimahankkeiden mahdollistamiseksi.

- Yritysten kannalta uudistus vähentänee hallinnollista taakkaa pidemmällä aikavälillä. Toisaalta muun sääntelyn kautta se kasvaa, joten nettovaikutus jäänee vähäiseksi.

- Vaikutukset yrityksiin kohdassa tulisi tunnistaa tarve tehdä yhteistyötä paikallisten yrityspalvelutoimijoiden kanssa. Yritykset hakevat neuvontaa ja asioivat yleensä ensivaiheessa suoraan kuntien tai kehittämissyhtiöiden kanssa, jolloin näiden tahojen yhteistyö ja neuvontaosaaminen elinkeinokeskusten palveluihin ohjaamisesta tulee varmistaa ja tehdä mahdollisimman sujuvaksi. Ei siten riitä, että tavoitellaan valtionhallinnon näkökulmasta yhden luokun periaatetta, vaan asiakasnäkökulmasta myös yritysrajapinnassa toimivat toimijat tulee huomioida asiakkaiden palvelupolkujen ja elinvoimakeskusten toiminnan suunnittelussa.

- Vaikutuksissa on tunnistettu, että tietyissä maaseudun kehittämisen tehtävissä voi olla vaarana paikallistuntemuksen väheneminen, millä voi olla merkitystä maatalojen, muiden yritysten ja alueiden mahdollisuuksiin saada tukea. Tämä seikka on huomioitava ja suunniteltava toimenpiteet huolella siten, että havaittu vaara ei realisoidu.

- Vaikutuksia kuntiin ei ole tunnistettu muutoin kuin, että kyseessä on muutos niiden toimintaympäristössä. Tämä muutos on kuitenkin melko merkittävä käytännön kannalta, koska kunnat toimivat asiakasrajapinnassa alueilla, ja ovat se taho, joka usein huolehtii neuvonnasta ja asiakasohjauksesta valtionhallinnon palvelujen piiriin. Näin ollen valtionhallinnon taholta on huolehdittava, että kuntien tietämys uusista virastoista ja niiden tehtävistä ja palveluista on ajan tasalla.

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

- Hyvää on se, että erilaisia toteuttamisvaihtoehtoja on viime vuosina selvitetty ja arvioitu useaan otteeseen sekä esitetty muissa valtioissa tehtyjen ratkaisujen ominaispiirteitä. Valittu valmistelulinja vaikuttaa perustellulta.

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

- Ei lausuttavaa.

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

- Ei lausuttavaa.

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

- Ei lausuttavaa.

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

- Ei lausuttavaa.

Muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen elinvoimakeskuksista sekä hallinto- ja kehittämiskeskuksesta 1 § Elinvoimakeskusten nimet, toimialueet ja päätoimipaikat

Kommenttinne tästä pykälästä

- Kaakkois-Suomen elinvoimakeskuksen päätoimipaikan sijainti Kouvolassa on kannatettava asia. Toiminnan tehokkuuden kannalta valtion on syytä pohtia riittäisikö toiminnan keskittäminen päätoimipaikkoihin eikä erillisiä toimipisteitä tarvitsisi nimetä. Toimintaa voi tuottaa päätoimipaikasta kuitenkin verkostomaisesti eri alueille.

2 § Elinvoimakeskusten organisaatio

Kommenttinne tästä pykälästä

- Ei lausuttavaa.

3-13 § Elinvoimakeskusten toimialueet eräissä tehtävissä (keskitetyt tehtävät)

Kommenttinne näistä pykäläistä

- Ei lausuttavaa.

Muut mahdolliset huomiot asetuksesta

Kommenttinne

- Perustettavien elinvoimakeskusten toimivaltaa ja tehtäviä koskevaa sääntelyä tulee edelleen selkeyttää. Esityksessä todetaan, ettei valtion ja kuntien väliseen tehtäväjakoon tule muutoksia,

mutta samalla siinä on kohtia, joissa eri toimijoiden roolit ja rajapinnat aluekehittämisessä ja elinvoiman edistämässä ovat epäselviä.

- Elinvoimakeskusten osalta ehdotetuissa tehtävissä (esim. yritys- ja elinkeinotoimintaan liittyvät tehtävät) on edelleen päällekkäisyyttä erityisesti kuntien elinkeinopalvelujen ja työvoimaviranomaisten työnantajapalvelujen kanssa. Elinvoimakeskusten roolia tulee tältäkin osin tarkentaa. Yritys- ja elinkeinotoiminnan tehtävien tulee olla selkeästi kohdennettuja.

- Kouvolan kaupunki pitää tärkeänä, että jatkossa kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävissä ja palveluissa otetaan aidosti huomioon kuntien tarpeet. KEHAN tulisi olla aktiivinen yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa alueiden keskeisten sidosryhmien kuten kuntien ja työvoimaviranomaisten kanssa. Sidosryhmäyhteistyön tiivistäminen tulee sisällyttää KEHA:n tulostavoitteisiin.

Kohta 3. Tässä voitte kommentoida Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaa lakiehdotusta (liite3) ja sen säännöskohtaisia perusteluja sekä sen yleisperusteluita ja muita lukuja hallituksen esityksessä liittyen Ahvenanmaan valtionvirastoon (liite 4) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotukset Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännöskohtaisiin perusteluihin, Kommentit yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 3? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä B osuuteen.

Ei

B HALLITUKSEN ESITYSLUONNOSTA KOSKEVAT MUUT MAHDOLLISET HUOMIOT

Onko teillä kommentoitavaa B osuuteen? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä C osuuteen.

Kyllä

Muut mahdolliset huomionne hallituksen esitysluonnoksesta.

- Toimintojen keskittämisessä on monia hyviä puolia. On kuitenkin riski, että samanaikaisilla henkilövähennyksillä eri virastoissa vaarannetaan uudistuksen tavoitteet, mikäli avainhenkilöriskit toteutuvat ja välttämätön osaaminen menetetään. Uudistuksessa on välttämätöntä huolehtia siitä, että uudistuksen myötä asiakaskokemus todella paranee eikä heikkene ja käsittelyajat lyhenevät eivätkä pitene. Tähän on kiinnitettävä huomiota myös siirtymä/toimeenpanovaiheessa. Uudistuksessa on tärkeää varmistaa, että muutokset välittävissä toimielimissä ja tietojärjestelmissä eivät vaaranna hakemusten käsittelyä ja osaamista. Käsittelyaikoja tulee seurata systemaattisesti.

- Kuntien ympäristöhallinnon kannalta olennaista on toimiva yhteistyö valtion viranomaisten ja kuntien välillä. Tämä edellyttää lupa- ja valvontavirastolta myös alueellisen läsnäolon varmistamista. Ympäristöhallinnon toiminnassa tulee huomioida myös jatkossakin muut kuin ympäristönäkökulmat kuten elinvoima-, ja hyvinvointikysymykset sekä alueelliset näkökulmat kun päätöksiä tehdään.

C HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSEN SISÄLTÄMÄT MUUT LAKIEHDOTUKSET, JOILLA TOTEUTETAAN UUDISTUKSEN EDELLYTTÄMÄT TEHTÄVÄSIIRROT LUPA- JA

VALVONTAVIRASTOLLE, ELINVOIMAKESKUKSILLE, KEHITTÄMIS- JA
HALLINTOKESKUKSELLE SEKÄ MUILLE VIRASTOILLE

Kommentit virastojen välisen tehtäväjaon selkeydestä, ohjaussuhteesta ja toimivaltaisesta viranomaisesta sekä muutos- ja korjausehdotuksia esityksen pykäliin.

Onko teillä kommentoitavaa C osuuteen? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä D osuuteen.

Ei

Ulkoministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 7.1

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Oikeusministeriö, 39 lakiehdotusta, luku 7.2

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Sisäministeriö, 10 lakiehdotusta, luku 7.3

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Puolustusministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 7.4

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Valtiovarainministeriö, 18 lakiehdotusta, luku 7.5

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Opetus- ja kulttuuriministeriö, 24 lakiehdotusta, luku 7.6

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Maa- ja metsätalousministeriö, 68 lakiehdotusta, luku 7.7

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Liikenne- ja viestintäministeriö, 14 lakiehdotusta, luku 7.8

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Työ- ja elinkeinoministeriö, 31 lakiehdotusta, luku 7.9

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Sosiaali- ja terveysministeriö, 52 lakiehdotusta, luku 7.10

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Ympäristöministeriö, 25 lakiehdotusta, luku 7.11

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

D TIIVISTELMÄ LAUSUNNON PÄÄHUOMIOISTA

Pyydämme esittämään lausunnon päähuomiot tässä tiivistetysti (suositus enintään 4500 merkkiä)

Kouvolan kaupunki pitää erittäin hyvänä sitä, että aluehallintouudistuksella pyritään vähentämään eri virastoissa tehtävää päällekkäistä tai rinnakkaista työtä. Lupatoimintojen ja valvonnan keskittämisen hyvinä puolina ovat viranomaisten tulkintaerojen väheneminen, hakijoiden yhdenmukaisempi kohtelu ja odotettu vihreän siirtymän nopeutuminen. Mallin toimivuutta ja oikeusturvan toteutumista tulee arvioida säännöllisesti eri näkökulmista. Olisi suotavaa, että maakuntia ja kuntia kuullaan riittävästi toimipaikkojen sijoittelun suhteen. Uuden organisaation ehdotetaan aloittavan toimintansa 1.1.2026. Kouvolan kaupunki pitää uudistukselle asetettua aikataulua sinänsä hyvänä, mutta nopea toimeenpano sisältää myös riskejä. Uuden viraston perustaminen ja toiminnan käynnistäminen saattaa viedä resursseja substanssiasioiden, kuten esimerkiksi ympäristölupa- ja sosiaaliasioiden, hoitamiselta. On oleellista huolehtia siitä, ettei uudistus vaikuta tärkeiden viranomaistoimintojen viivytyksettömään hoitamiseen. Alueiden käytön

osalta virastouudistuksen tavoite ja tarkoitus ei ole selvä. Uudistuksen täytäntöönpanossa tulee varmistaa, että luodut toimintamallit ja eri virastojen välinen työnjako eivät aiheuta tarpeetonta viivytystä kuntakaavoitukseen. Viranomaisyhteistyön tulee olla aidosti rakentavaa ja yhteensovittavaa. Lupa- ja valvontavirasto valtakunnallisuus ja monialaisuus on lähtökohtana hyvä ratkaisu, oletuksella että toimipaikkoja sekä työntekopaikkoja on myös Kaakkois-Suomessa ja Kouvolassa. Kouvola sopii keskeisen maantieteellisen sijaintinsa ja liikenneyhteyksiensä puolesta myös eri toimintojen päätoimipaikaksi. Varautumiseen liittyen valtakunnallisen viraston alueellisen läsnäolon ja yhteistoiminnan toteutumista alueellisten viranomaisten ja toimijoiden kanssa tulisi parantua nykyisestä.

Tehtävien hoitaminen useamman kuin yhden elinvoimakeskuksen toimialueella voi olla perusteltua, mutta tulisi määrittellä selvästi mitä viime kädessä tarkoitetaan asiakkaiden yhdenmukaisella kohtelulla esim. käsittelyaikojen, ohjauksen ja neuvonnan menettelyjen muodossa. Virastojen alueellisesti rajatun toimivallan ja työmäärään nähden rajallisen henkilöstömäärän suhteen tilanne voi uudistuksella jossain määrin helpottua, oletuksella että toimipaikkojen sijoittelussa ja määrässä sekä työntekopaikkojen määrittelyssä onnistutaan. Elinvoimakeskuksia koskevista tavoitteista todetaan, että valtion aluehallinnon toimintaa tulee uudistaa alue- ja asiakaslähtöisemmäksi sekä tuloksellisemmaksi ja vaikuttavammaksi. Tavoitteena on, että sekä valtakunnallisella, että alueellisella tasolla valtion aluehallinto kykenee tukemaan alueiden elinvoimaa ja alueiden omiin vahvuuksiin ja erityispiirteisiin perustuvaa alueiden kehittämistä. Tämä todetaan toteutettavan yhteistyössä maakuntien liittojen kanssa. Tässä yhteydessä tulisi tavoitteisiin kirjata, että tehtävä toteutetaan yhteistyössä myös kuntien kanssa, sillä niillä on tärkein rooli ja paras näkemys oman alueensa elinvoiman kehittämisestä. Kuntien ja valtionhallinnon välistä yhteistyötä alueiden elinvoiman kehittämiseksi olisi syytä entisestään tiivistää, mikäli tavoitellaan lukuun kirjattua toiminnan alue- ja asiakaslähtöisyyttä sekä tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Uudistuksen vaikutuksia kuntiin ei ole tunnistettu muutoin kuin, että kyseessä on muutos niiden toimintaympäristössä. Tämä muutos on kuitenkin melko merkittävä käytännön kannalta, koska kunnat toimivat asiakasrajapinnassa alueilla, ja ovat se taho, joka usein huolehtii neuvonnasta ja asiakasohjauksesta valtionhallinnon palvelujen piiriin. Näin ollen valtionhallinnon taholta on huolehdittava, että kuntien tietämys uusista virastoista ja niiden tehtävistä ja palveluista on ajan tasalla. Hyvää on se, että erilaisia toteuttamisvaihtoehtoja on viime vuosina selvitetty ja arvioitu useaan otteeseen sekä esitetty muissa valtioissa tehtyjen ratkaisujen ominaispiirteitä. Valittu valmistelulinja vaikuttaa perustellulta.

Kaakkois-Suomen elinvoimakeskuksen päätoimipaikan sijainti Kouvolassa on kannatettava asia. Perustettavien elinvoimakeskusten toimivaltaa ja tehtäviä koskevaa sääntelyä tulee edelleen selkeyttää. Esityksessä todetaan, ettei valtion ja kuntien väliseen tehtäväjakoon tule muutoksia, mutta samalla siinä on kohtia, joissa eri toimijoiden roolit ja rajapinnat aluekehittämisessä ja elinvoiman edistämässä ovat epäselviä. Elinvoimakeskusten osalta ehdotetuissa tehtävissä (esim. yritys- ja elinkeinotoimintaan liittyvät tehtävät) on edelleen päällekkäisyyttä erityisesti kuntien elinkeinopalvelujen ja työvoimaviranomaisten työnantajapalvelujen kanssa. Elinvoimakeskusten roolia tulee tältäkin osin tarkentaa. Yritys- ja elinkeinotoiminnan tehtävien tulee olla selkeästi kohdennettuja. Kouvolan kaupunki pitää lisäksi tärkeänä, että jatkossa kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävissä ja palveluissa otetaan aidosti huomioon kuntien tarpeet.